
Wypoczynek w czasach PRL

W okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Polacy nie mogąc wyjeżdżać za granicę, odpoczywali w kraju. W czasach komunistycznych wakacje spędzano pod namiotami, w domkach letniskowych lub pracowniczych ośrodkach wczasowych.

Należy pamiętać, że założeniem władz PRL było, aby wypoczynek w Polsce był masowy i zorganizowany pod dyktando Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Tuż po wojnie powstał Fundusz Wczasów Pracowniczych. Część majątku Funduszu stanowiły przedwojenne budynki odebrane prywatnym właścicielom, które przerobiono na domy wczasowe. Własne ośrodki wczasowe posiadały zakłady pracy, które przygotowywały wypoczynek pracownikom. Zakłady przydzielały dofinansowanie i kierowały placówkami wypoczynkowymi. Zapewnieniem rozrywki podczas wczasów pracowniczych zajmował się instruktor kulturalno-oświatowy, czyli tzw. kaowiec, zatrudniany przez większość zakładów pracy. Wczasowicze, według jego instrukcji i pod jego kierunkiem, chodzili na wieczorki zapoznawcze, potańcówki, grzybobrania itp. Kaowiec dbał, aby wczasowicze nie nudzili się.

Zakłady organizowały wypoczynek nie tylko pracownikom, ale także ich dzieciom. Niektóre kolonie czy obozy harcerskie zlokalizowane były w atrakcyjnych nadmorskich czy górskich miejscach ale również na wsiach, gdzie dzieci mieszkali w szkołach. Polacy wybierali się też na własną rękę na wieś i jako letnicy mieszkali u gospodarzy. Taki wypoczynek opłacali z własnej kieszeni, a zakład pracy oddawał im pieniądze w ramach dofinansowania tzw. „wczasów pod gruszą”. Ten rodzaj świadczenia pojawił się pierwszy raz w latach 60-tych XX w. W PRL popularne były

---

domki letniskowe. Z wypoczynku w nich korzystano indywidualnie lub w ramach wczasów zakładowych. Ośrodki zarządzające domkami przekształcały się w małe miasteczka, w których prowadzono jednak dość siemienne życie. Domki, usytuowane najczęściej w lesie, bardzo często nie były podłączone do linii energetycznej, nie było w nich bieżącej wody, ani toalet.

Wypoczynek nad wodą był bardzo popularny i atrakcyjny, można było skorzystać z rowerów wodnych, kajaków oraz żaglówek. Większość sprzętu wodnego stanowiło wyposażenie ośrodków wypoczynkowych i korzystanie z nich fundował zakład pracy. Spędzając czas wolny na łonie natury na własną rękę, trzeba było posiadać namiot i kuchenkę. Początkowo standardem w wyposażeniu wczasowicza była kuchenka spirytusowa, potem pojawiły się gazowe. Do ekwipunku należał też bardzo ciężki namiot. W latach 80. XX w. władze coraz częściej pozwalały na wyjazdy do innych krajów. Polacy tłumnie wybierali się na urlopy zagraniczne, głównie do państw socjalistycznych – Czechosłowacji, Jugosławii, na Węgry czy do Bułgarii.

Na wystawie zaprezentowano zdjęcia z zasobu Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim Oddział w Tomaszowie Mazowieckim. Znajdują się one w dwóch zespołach: *Zbiór ikonograficzny i fotograficzny* oraz *Tygodnik „Panorama Robotnicza” w Tomaszowie Mazowieckim. Archiwum Fotograficzne*.

Spała. Budynek Administracji Domów Wypoczynkowych Funduszu Wczasów Pracowniczych.

Spała. Dom Wypoczynkowy Funduszu Wczasów Pracowniczych „Rogacz”.

Spała. Dom Wypoczynkowy Funduszu Wczasów Pracowniczych „Dzik”.

Spała. Domek campingowy.

Kołobrzeg. Ośrodek Wypoczynkowy Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim.

Spała. Przystań kajakowa.

Spała. Wypoczynek nad Pilicą.

Domki letniskowe.

Wypoczynek nad Pilicą.

Wypoczynek nad Zalewem Sulejowskim.

Na łódkach na Zalewie Sulejowskim.

Wypoczynek nad wodą.

Wypoczynek w Inowłodzu. Plac zabaw.

Wypoczynek na działce seniorów.

Wypoczynek na podwórzu.

Wypoczynek na łonie natury.

Kolonie Zakładowe Zakładów Przemysłu Odzieżowego „Pilica” w Tomaszowie Mazowieckim.

Na kolonii.

Życie obozowe.

Ferie zimowe.